

DZIENNIK WILENSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2—4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

WARUNKI PRENUMERATY w Redakcji: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk., miesięcznie—1 mk. **Z przesyłką:** Rocznie—14 m. 40 fen., półrocznie—7 m. 20 fen., kwartalnie—3 m. 60 fen., miesięcznie—1 m. 20 fen. **Zmiana adresu—20 fen.**

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—40 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) 47.

Numer pojedynczy 5 kop. = 10 fen.

Gazeta wychodzi codziennie—z wyjątkiem dni poświęconych.

TELEGRAMY.

(W. T. B.)

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna, 15 b. m.

FRONT ZACHODNI.

Wobec didżystej pogody ogień działowy na większości odcinków był mały.

W Szampanji, ataki francuskie na północy zachodnich zboczach wyniosłości 185, na południe od Ripont nie rozwinęły się wskutek naszego niszczącego ognia. Natarcia wywiadowcze w okręgu Sommy oraz na zachodnim brzegu Mozy, gdzie na południe od Cunieres, został pochwycony w biały dzień przy pomocy dzielnego manewru francuski posterunek strażniczy, — dostarczyły nam pewnej liczby jeńców.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Około Wityńca nad Stochodem i Jumnicy, na południe od Dniestru, lotne oddziały z całkowitym powodzeniem dokonały przedsięwzięć, w rezultacie których pochwycono przeszło 100 jeńców i kilka karabinów maszynowych oraz przyrządów do miotania min.

FRONT MACEDOŃSKI.

Na obydwóch brzegach jeziora Prespa oraz na północ od Monastyrza Francuzi i wczoraj, wzorem dni uprzednich, skierowywali znaczne siły do ataku, z jednakowym niepowodzeniem, obfitującym w straty.

Pomiędzy Czerną a jeziorem Dojran zostały odparte mniejsze ataki pozostałych wojsk koalicyjnych.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

BERLIN (15 marca wieczorem Urzędownie).

Z zachodu i wschodu nie komunikują nic szczególnego.

BERLIN (14 bm. Urzędownie). Znowu nasze łodzie podwodne zatopiły 17 parowców, 2 żaglowce i 3 statki rybackie o ogólnej pojemności 48150 br. t. reg. Jedna z łodzi podwodnych zniszczyła pozatem mały krążownik nieprzyjacielski z 3 ukośnymi komunami i statek specjalny «Q. 27», urządzony jako pułapka na łodzie podwodne, z tego ostatniego wzięto do

niewoli porucznika, oficera podkładowego i 4 żołnierzy, w tej liczbie jednego ciężko rannego.

Szef sztabu admiralicji marynarki.

BERLIN (15 bm. Urzędownie). J. C. Mośc Cesarz wysłuchał dzisiaj w wielkiej kwaterze głównej sprawozdania generała-feldmarszałka v. Hindenburga co do sytuacji.

BERLIN (15 bm.) Zastępca kanclerza Rzeszy, sekretarza stanu spraw wewnętrznych, dr. Helfferich udał się dzisiaj wieczorem w celach informacyjnych do Belgji, przede wszystkim do Brukseli.

BERLIN (14 bm.) «Berl. Lokalanze» donosi z Haga, że, jak komunikuje z Waszyngtonu holenderskie «Nieuws Büro», w tamtejszych, przyjaźni dla Anglii usposobionych pismach, są podobno demaskowane «spiski» niemieckie. Tak np. donoszą, że natrafiono na ślad «spisków» niemieckich, które zamierzały podnieść Nikaraguę i Kolumbię, aby stamtąd grozić kanałowi Panamskiemu.

BERN (14 bm.) «Depeche de Lyon» donosi z Paryża, że sytuacja polityczna nie doznała żadnych zmian od wczoraj po południu. Na początku posiedzenia Izby posłowie Andrieux i Favre co prawda wystąpili z atakami przeciwko rządowi. Aż do wieczora jednak nie została jeszcze zgłoszona żadna interpelacja co do ogólnej polityki rządu.

PARYŻ (15 bm. H. Vas). Wskutek zejść w Izbie ministra wojny Lyautey ustąpił ze swego stanowiska.

PARYŻ (12 bm. ag. Havasa) Komisja Izby do spraw wojny morskiej przyjęła w poniedziałek wniosek Gonde'a, nawołujący rząd do stworzenia niezwłocznie kierownictwa naczelnego, któreby zostało upoważnione powołać do życia obronę i rozpocząć wojnę podwodną i prowadzić ją przeciwko Niemcom.

BERN (14 b. m.) «Nouveliste de Lyon» donosi z Paryża, że przewodniczący komisji Izby do spraw rolnictwa, Dawid, prosił ministra wojny o odłożenie do 1 maja powołania włoskich, należących do poboru 1918 r. Lyautey oświadczył w odpowiedzi, iż tego rodzaju zarządzenie jest niemożliwe ze względu na potrzeby obrony kraju.

AMSTERDAM (14 bm.) Jak donosi jedno z pism tutejszych, wczoraj w kołach morskich krążyła pogłoska, że rząd angielski przedsięwziął kroki z powodu odmowy rządu holenderskiego przyjęcia uzbrojonego statku angielskiego «Princess Melita». Sądzą, że statek ten został planowo wysłany przez admiralicję angielską do Holandji w celu podniesienia kwe-

stji dopuszczenia uzbrojonych statków handlowych.

BERLIN «B. Z. am Mittag» donosi z Amsterdamu, że, jak donosi biuro Vaz Diaz, zatopiony statek amerykański «Algankine» posiadał pojemności 2833 t.

BERLIN (14 bm.) «Berl. Tag.» donosi, że korespondent waszyngtoński jednego z pism paryskich sądzi, iż nie zdradzi żadnej z tajemnic państwowych, zapewniając, że pierwsze uzbrojone statki handlowe pod gwiazdą banderą opuszczą Nowy Jork jeszcze przed końcem tygodnia. «Casus belli» może wcześniej nawet nastąpić, niż to jest oczekiwane.

WASZYNGTON (13 bm. Renter). Krajowe organizacje robotnicze zaproponowały jednomyślnie przez swych przedstawicieli swe usługi we wszelkich dziedzinach pracy, o ile Stany Zjednoczone zostaną wciągnięte do wojny.

BERLIN (13 bm.) «Berl. Tag.» donosi z Lugano, że symptomatycznymi dla nastroju we Włoszech są dwa fakty. Po pierwsze, uchwała partji radykalnej, zmierzająca ku zachę-

ceniu ospałego rzekomo rządu do energicznego kontynuowania wojny. Powtórnie, biadanie «Corriere della Sera» co do zwrotu otwartego i ukrytego neutralizmu, który wysyła głównie szkody poza Izba, w kraj.

BERN (14 bm.) «Temps» donosi z Barcelony, że zastrajkowali robotnicy 23 fabryk prochu.

WARSZAWA (12 bm.) Na ostatnim posiedzeniu obydwóch podkomisji Rady Stanu do spraw sejmowo-konstytucyjnych odbywała się dyskusja co do podstawowych zasad prawa państwowych. Zdecydowano się na rzecz systemu dwuizbowego, przy czym pod względem kwestji, czy członkowie Izby wyższej mają pochodzić przeważnie z wyborów czy też nominacji, panowała różnica zdań.

BERLIN (13 bm.) «Berl. Tagebl.» dowiaduje się z Królewca, że arcybiskup warszawski wydelegował z ich prałatów jako swych przedstawicieli do departamentu wyznań i oświecenia publicznego przy prowizorycznej Radzie Stanu.

Rewolucja w Rosji.

PETERSBURG (14 bm. P. A. T.) W Petersburgu wybuchła rewolucja.

Złożony z 12 członków komitet wykonawczy jest w posiadaniu władzy.

Wszyscy ministrowie zostali uwiezieni.

Garnizon stolicy w sile 30 tysięcy ludzi, złączył się z rewolucjonistami.

We czwartek (środek?), trzeci dzień rewolucji; porządek w stolicy został przywrócony. Poseł Engelhardt został mianowany przez komitet komendantem Petersburga.

PETERSBURG (14 bm. P. A. T.) Ludność Petersburga, która była oburzona z powodu całkowitej dezorganizacji w dziedzinie transportów i odżywiania, oddawna znajdowała się w stanie podniecenia i głucho szemrała przeciwko rządowi, czyniąc go odpowiedzialnym za wszystkie cierpienia, jakie znosiła.

Rząd, przewidując rozruchy, poczynił obszernie zarządzenia w celu utrzymania porządku.

Pomiędzy innymi nakazał on rozwiązanie Rady państwa i Dumy, lecz takowe postanowiły nie zastosować się do ukazu cesarskiego i kontynuować posiedzenia.

Duma wyłoniła natychmiast pod przewodnictwem prezesa

Rodzianki komitet wykonawczy z 12 członków.

Komitet ten ogłosił się za czasowy rząd i wydał następującą odezwę:

«Wobec trudnej sytuacji i wewnętrznego rozstroju, jakie należy zawdzięczać polityce dawnego rządu, komitet wykonawczy Dumy uważa się za zmuszony do objęcia w swe ręce sprawy porządku publicznego.

W całkowitym poczuciu odpowiedzialności za powziętą decyzję, komitet wyraża ufność, że ludność i armja poprą go w jego trudnym zadaniu zmierzającym do utworzenia nowego rządu, odpowiadającego życzeniom narodu i cieszącego się jego zaufaniem».

Komitet wykonawczy opiera się na zbuntowanej ludności stolicy i garnizon Petersburga, który, w sile przeszło 30,000 ludzi, całkowicie złączył się z rewolucjonistami.

Komitet aresztował ministrów i osadził ich w więzieniu.

Duma uznała gabinet ministrów za nieistniejący. Dzisiaj, na trzeci dzień od początku rewolucji, stolica, w której porządek szybko wraca, znajduje się we władzy komitetu wykonawczego Dumy i wojsk, popierających go.

Poseł Engelhardt, pułkownik wielkiego sztabu generalnego, został mianowany przez komitet komendantem Petersburga. Wczoraj wieczorem komitet wydał odezwę do ludności, wojsk, kolei i banków, nawołując je

do wznowienia zwykłego trybu życia.

Posel Gröński został upoważniony przez komitet Dumy do czasowego kierownictwa Pet. ag. telegraficznej.

FRANKFURT n. M. (15 b. m.) «Frankf. Zeit.» donosi ze Sztokholmu, że zarządy miejskie Moskwy, Kazania, Charkowa i Odasy zakomunikowały telegraficznie o swem przyłączeniu się do petersburskiego komitetu dobra publicznego i konstituowały się jako komitety wewnętrznego uwolnienia Rosji.

PETERSBURG (15 bm. P. A. T.) **Postowie do Dumy Pepelajew i Taskin udali się** dzisiaj na rozkaz komitetu wykonawczego do Kronsztadtu, garnizon którego oddał się do rozporządzenia komitetowi.

Pepelajew został mianowany komendantem Kronsztadtu.

SZTOKHOLM (15 bm.) «Stockholms Tidningen» dowiaduje się z Haparandy, że wczeszej niedzieli nie wyszły w Petersburgu pisma z wyjątkiem organu ministerjum finansów oraz gazety «Swieta». Szczegółowych wiadomości z dni ostatnich brak. «Stockholms Tidningen» jest zdania co do godnego uwagi faktu, iż pierwszy petersburski telegram, donoszący o rewolucji nie wspomina ani słowem o cesarzu, że rewolucja bynajmniej nie jest zwrócona przeciwko ustrojowi monarchicznemu lecz przeciwko przemocy rządowej, której obecnie został położony kres.

BERLIN (14 bm.) «Berl. Lokalan.» donosi ze Sztokholmu pod datą 14 bm. **Zamieszki petersburskie** zwracają się również bardzo przeciwko Anglii. Przed poselstwem angielskiem zaszyły dzisiaj rozruchy, przyczem zostały pobite liczne szyby. Tysiączny tłum zebrał się przed tak zwanym spichrzem lady Buchanan, gdzie były zgromadzone przed wysłaniem na front dary angielskie. Personal służbowy uciekł. Skład został zniszczony. Duże ilości materiałów opatrunkowych zostały wyrzucone na ulicę i spalone. Również z pozostałych części kraju przychodzą podniecające wiadomości. W guberniach nad Wołgą zostały podpalone przez elementy rewolucyjne liczne młyny, szczególnie takie, które posiadały duże zapasy ziarna.

BERLIN (14 bm.) «Berl. Lokalan.» donosi ze Sztokholmu, że w ciągu całego ubiegłego tygodnia większość fabryk w Petersburgu strajkowała. Wszędzie odbywały się tajne zgromadzenia robotnicze, pozbawione zostały spłodowane wszędzie w mieście magazyny z artykułami żywnościowymi, co policja w milczeniu tolerowała. Tylko w dzielnicy około dworca kolejowego carskosielskiego zainteresowała policja, przyczem tłum rzucił się na policjantów i poturbował ich. We czwartek strajkujący opuścili fabryki i skierowali się w gęstych masach z okrzykami: «Precz z cesarzem» i «Dajcie nam pokój», do centrum miasta, lecz zostali tam spotkani przez strzelających policjantów w większej liczbie. Liczni robotnicy zostali zabici. Było to sygnałem do ogólnego buntu. Rząd próbował narazie osiągnąć uspokojenie przy pomocy Dumy Państwowej, lecz napróżno jednak. Już w nocy z piątku na sobotę wyleciały w powietrze ogromne składy fabryki naboju przy ulicy Gołodaj. Następnego rana w stolicy panowały ogólne rozruchy. Według zgodnych relacji, Petersburg przypominają otąd plac boju. Lud rzuca się na magazyny i gmachy publiczne. Policja strzela doń, i na głównych ulicach

są wystawione karabiny maszynowe. Praca została wszędzie zawieszona. Duże plakaty nawołują ludność do niewychodzenia z domu.

BERLIN (14 bm.) «Berl. Tagebl.» donosi z Kopenhagi pod datą 13 bm. według wiadomości, otrzymanej dzisiaj wieczorem przez «Dagens Nyheter» w Sztokholmie, most kolejowy na Newie, służący łącznikiem pomiędzy rosyjskimi a fińskimi kolejami, został wysadzony w powietrze przez rewolucjonistów rosyjskich.

BERLIN (14 bm.) Według «Berl. Lokalan.», do Szwecji przybyli obecnie pierwsi podróżni z Rosji, którzy przeżyli straszne dni rozruchów petersburskich. Charakteryzują oni ciągły wzrost podniecenia wśród mas ludowych, które należy uważać prawie jako otwartą rewolucję. Przyczyną w żadnym razie nie jest tylko drożyzna, bardziej jeszcze chodzi w danym wypadku o rozruchy polityczne, które są przeważnie skierowane przeciwko wojnie.

Policja starała się skierować podniecenie ludu na sklepy z chlebem i mięsem i sama wywoływała plądrowanie sklepów z artykułami żywnościowymi.

BERLIN (14 bm.) «Berl. Tagebl.» donosi ze Sztokholmu pod datą 14 bm.: «Svenska Dagbladet» komunikuje z Haparandy, że, jak informują podróżni z Rosji, od pięciu dni w Petersburgu panują kompletne rozruchy. Żołnierze wielokrotnie odmawiali się od strzelania do ludności.

100-lecie Arcybiskupstwa warszawskiego.

O uroczystości kościelnej, która odbyła się z powodu stulecia arcybiskupstwa warszawskiego, w prastarej katedrze warszawskiej, prasa warszawska donosi w dalszym ciągu co następuje:

Przestronną świątynię katedralną od wczesnego rana wypełniły tłumy publiczności, pragnące uczestniczyć podczas uroczystej sumy.

Nazewnątrz otaczały kościół i przyległe ulice tłumne zastępy.

Około godz. 10 i pół rano rozpoczął się zjazd do prezbiterjum zaproszonych gości, wśród których znajdowali się przedstawiciele Rady Stanu z Marszałkiem Niemojowskim na czele, Rady Miejskiej z prezesem Suligowskim, arystokracji, stowarzyszeń i instytucji społecznych.

W stalach zasiadli członkowie kapituły warszawskiej, a przed wielkim ołtarzem ustawiono trony dla dostojników Kościoła.

Około godz. 11 rano z pałacu arcybiskupiego przybył przed kościół katedralny metropolita warszawski, ks. arcybiskup Kakowski.

Na spotkanie dostojnika Kościoła udali się z przed głównego ołtarza członkowie kapituły warszawskiej i duchowieństwa, ze światłem w rękach.

Od progu świątyni wprowadzono uroczystość arcybiskupa, który przez całą drogę do wielkiego ołtarza błogosławił pochylające się przed nim tłumy.

Po przybyciu przed wielki ołtarz arcybiskup przywdział na siebie szaty celebransa.

Równocześnie z zakrystji ukazali się goszczący w Warszawie arcybiskupi i biskupi, pochylem głowy witając arcypasterza warszawskiego, poczem zajęli wskazane im przez mistrza ceremonji trony.

Podczas uroczystej sumy chór archikatedralny wykonał pienia religijne.

Podczas sumy na mównicę wstąpił ksiądz arcybiskup Teodorowicz i wygłosił kazanie, zaznaczając na wstępie, iż archidiecezja warszawska,

która powstała na gruzach państwa polskiego, jako symbol łączności narodu i protest przeciw dziejowemu aktowi, jest pogrobowcem Polski.

W dalszym ciągu kazania, wygłoszonego z mocą przekonania i siłą oratorską, mówca podkreślił, iż dzień obchodu jest świętem całego narodu i przebiegł pokrótce dzieje archidiecezji warszawskiej, przypominając przede wszystkim dawnych bojowników o wolność Polski: arcybiskupa Fijałkowskiego i arcybiskupa Felńskiego, niezaprzeczenie jedną z najpiękniejszych postaci wśród polskiego kleru. Mówca podnosi potrzebę łączenia się przyszłego państwa polskiego z Kościołem, z którym państwo to tworzyć winno harmonijną całość.

Aby z godnością pełnić swą misję dziejową — podnosił mówca — trzeba być sobą.

Po ukończeniu nabożeństwa odśpiewano uroczyste «Te Deum laudamus» łącznie z zastępem pobożnych, poczem celebrians wraz z biskupami i arcybiskupami odprawił modły na intencję Papieża, Kościoła, oraz za pomysłność Ojczyzny i narodu.

Następnie arcyb. Kakowski przemówił do zebranych gości, dziękując im za zaszczyt i ucałował ich; w tym czasie jeden z księży zaintonował u stóp ołtarza «Boże, coś Polskę», a obecni w kościele pochycili ten hymn.

Uroczystości kościelne skończyły się około godz. 1 i pół, poczem arcybiskup Kakowski po przebraniu się w zakrystji powrócił przez kościół do oczekującej go na ulicy karety, błogosławiąc tłumy.

Po nabożeństwie w pałacu arcybiskupim odbyło się zebranie, a następnie dalszy ciąg zapoczątkowanej w dniu poprzednim konferencji biskupów.

Przedmiotem konferencji są sprawy kościelne, szkolne i społeczne.

WIADOMOSCI URZĘDOWE.

Kurs pieniężny w Ob. Ost.

Kurs urzędowy: 1 rb. = 2 mk.

Kurs rubla w operacjach bankowych:

100 rb. = 229 marek (proponowano)

100 rb. = 233 marek (sprzedawano)

Stopa procentowa kasy pożyczkowej 60/0.

OBWIESZCZENIE, dotyczące szczepienia ospy.

Mieszkańcy domów przy ul. Nadbrzeżnej, Mostowej, Lelewela, zaułek Koźli, ul. Gazowej, Maneżowej, Wielkiej, Imbarów, Niemieckiej, Trockiej niniejszem są wezwani, by niezwłocznie poddali się ochronnemu szczepieniu ospy.

Pierwsze miejsce szczepienia: Szkoła telcerzów przy szpitalu św. Jakóba, Garncarska № 8, codziennie, z wyjątkiem niedziel od 10 tej rano do 3 ej po południu.

Drugie miejsce szczepienia: Były szpital miejski, Ostrobramska № 10, codziennie, z wyjątkiem niedziel od 12-iej do 1 i pół po południu.

Wilna, den 14. März 1917.

Der Deutsche Stadthauptmann.

Pohl.

KRONIKA.

KALENDARZYK.

Dziś: Juliana.

Jutro: Patrycego.

Pojutrze: Gabrijela.

Wachód słońca—o g. 6 m. 15.

Zachód słońca—o g. 6 m. 01.

WILNA.

— **Polskie Tow. wpisów szkolnych** podaje do wiadomości ogólnej, że termin walnego zgroma-

dzenia naznaczony został na dzień 16 marca, w piątek, o godz. 6 wiecz. (lokal Miejskiego Kuratorjum nad biednymi, Trocka 14).

Zapisy nowych członków przyjmują codziennie biuro Towarzystwa (Królewska 1, od 10—3). Zaległe składki członkowskie można opłacać tamże, albo przed walnem zebraniem przy wejściu na salę.

— **Walne zebranie.** W niedzielę, dnia 18 bm., o godz. 3 popołudniu odbędzie się w sali b. kursów rzemieślniczych (Zawalna 5) walne doroczne zebranie polskiego Stowarzyszenia rzemieślniczego.

Porządek dzienny: Zatwierdzenie sprawozdania za rok ubiegły. Zatwierdzenie preliminarza na rok przyszły. Wybory członków Zarządu i Komisji rewizyjnej. Wolne wnioski. Ze względu na czas wojenny zebranie odbędzie się niezależnie od ilości przybyłych na takowe członków.

— **Przebityski wiosny.** Późniacą się w tym roku wiosna piosrogich tegorocznych mrozach narzeszcie dała znać o sobie podnosząc temperaturę do zera.

Biedacy, którzy tej zimy bardziej niż kiedykolwiek odczuwali brak opału, westchnęli z ulgą.

Właściciele nieruchomości będą mieli rychło nowe kłopoty: wywóz śniegu i lodu.

Należy się spodziewać, że zniknie kategoria pożarów wskutek nieostrożnego ogrzewania rur wodociągowych.

Lód na Wilji zaczyna już pękać.

(o)

— Z „Lutnia“.

W nadchodzącą niedzielę ukaze się po raz pierwszy na scenie «Lutnia» wyborna komedia Gabrijeli Zapolskiej «Moralność pani Dulskiej».

Postacie, które wyszły z pod pióra utalentowanej autorki «Tamtego», dzięki jej znajomości życia i sceny, tchną realizmem i wnoszą na scenę dużo prawdy życiowej.

W roli tytułowej pani Dulskiej, wystąpi p. Millerowa. Komedję reżyseruje p. J. Strycharski, który odegra rolę Papy Dulskiego.

Bilety na to przedstawienie można nabywać codziennie między g. 5 — 8 wiecz. w kancelarji «Lutnia».

W najbliższej przyszłości odbędzie się benefit reżysera «Lutnia», p. J. Strycharskiego.

— **Śmiertelny wypadek.** Onegdaj rano na Śnipszkach przy moście Zielonym jakieś sarnie najechnęły na przechodzącą przez ulicę 60-letnią Paulinę Dobnżyńską, która, padając na ziemię, doznała wstrząśnienia mózgu.

W karetce Pogotowia odwieziono starszkę do jej mieszkania (Piłomont 12), gdzie nazajutrz zmarła.

— **Zaczadzenie.** Onegdaj (Wielka 78) zaczął stróż, Władysław Bućko. Zawezwane Pogotowie ratunkowe odratowało go.

— **Zguba.** W dn. 10. 3. 17 na ul. Ś. - Jańskiej zgubiono nikłowy zegarek bransoletkowy ze świecami cyframi; znalazła winien odnieść do Niemieckiego Stadthauptmann, Polizeiverwaltung, Dominikańska 1, pokój 122.

— **Niedoręczone listy,** które można otrzymać na poczcie miejskiej, ul. Dominikańska 2. Justyna Andruszkiewicz, Malke Baron, Anna Juszkiewicz, Peisach Kagan, Morduch Misonski, Kazia Sadowska.

OFIARY

złożone w administracji „Dziennika Wilńskiego“:

Na ochronę Serca Jezusowego.

Ksiądz Sidorewicz Szymon 40 m.

Na wpisy szkolne.

Z powodu jubileuszu 50 letniej pracy zawodowej aptekarza, p. F. Siekierzyńskiego—Wrześniowski W. 2 mk.

Na wpisy szkół Stow. Naucz. i Wychowawczyń. Ku uczczeniu ś. p. Matyldy Paszkowskiej—Jurjewiczowa Maria 3 m.

Na Polski Komitet Pań.

Ku uczczeniu pamięci zmarłych rodzin Kończów w czasie wojny—Römerowie Bolesławstwo 10 m.

Na T-wo męskie św. Wincentego i Paulo.

Markowska 6 m.

Królestwo Polskie.

Odbudowa kościołów w Królestwie Polskiem.

Odbudowa kościołów oraz budowa nowych świątyń ma być podjęta wkrótce — jak informuje prasa warszawska — na szerszą skalę, w związku z prowadzoną obecnie już akcją ogólną odbudowy kraju. W sprawie tej powstał nawet projekt utworzenia specjalnego komitetu, który ma zająć się zorganizowaniem Twa odbudowy i budowy kościołów w Polsce. Projekt ten poruszyło grono ludzi, pracujących na niwie społecznej przy udziale grona architektów i przedstawicieli duchowieństwa rz. - katolickiego.

Projekt ten rzucił młody i obiecujący architekt, p. Stanisław Odyniec, i rozwinął go szerzej na zebraniu towarzyskim u Rogera hr. Łubieńskiego, wskazując przede wszystkim na potrzebę podjęcia tej akcji możliwie szybko.

W całym kraju przeszło 400 domów Bożych ucierpiało poważnie, straty przenoszą sumę 10 milj. rb. Odbudowa ich jest konieczna.

Nie wdając się tu w szczegóły, zaznaczyć należy, że do przeprowadzenia skutecznego całej akcji odbudowy kościołów w Królestwie Polskiem niezbędne jest utworzenie specjalnej organizacji społeczno-kościelno-finansowej. Organizacją taką może być Twa budowy kościołów w Polsce o charakterze instytucji współdzielczej, oddanej pod kontrolę zwierzchnią władz duchownych.

Celem tego Twa byłoby sfinansowanie i zrealizowanie projektu odbudowy kościołów oraz zapewnienie samego wykonania tej odbudowy i uzyskanie przytem korzyści ekono-

micznych, technicznych i artystycznych, dając gwarancje a) że budowa będzie wykonana tanio, b) że użyte będą do tego jaknajlepsze materiały i zastosowana jaknajlepsza robota, c) że budowle pozatem wszystkim będą dziełem sztuki polskiej.

Z pośród osób, zebranych w salinach hr. Łubieńskiego, wyłoniła się specjalna komisja, do której weszli pp.: hr. Łubieński, dziekan, prof. Dziekoński, prof. Skórewicz, inż. Odyniec, dr. Ilski, ks. kan. Gościcki, prof. Trojanowski i szamb. Karski.

Komisja ta ma przede wszystkim sprawę odbudowy kościołów przedstawić na zjeździe biskupów w celu uzyskania ich aprobaty i poparcia dla projektu oraz porozumieć się z prezydentem zebrań z dnia 8 stycznia w sprawie odbudowy kraju w Twie opieki nad zabytkami w celu dopełnienia swego grona przez osoby, przez prezydium to wskazane, a następnie w pełnym już komplecie przystąpić do opracowania statutu Twa odbudowy kościołów i realizacji jego zadań.

Ameryka.

Ameryka wobec kwestji Pacyfiku.

Ze Sztokholmu donoszą: Tokijskie pismo «Nachi Schimbun» donosi z Londynu, że tamtejsza japońska kolonja powzięła wiadomość, że Stany Zjednoczone w ciągu ostatnich tygodni podjęły próby w Londynie przeprowadzenia wymiany myśli między Anglią a Stanami Zjednoczonymi w kwestji Pacyfiku. Cel tych usiłowań jest jasny: Stany Zjednoczone skłonne są ze względu na układ rosyjsko-japoński z r. 1915 zawrzeć układ z

Anglią, zabezpieczający tyły, którego ostrze skierowane byłoby przeciw Japonji. Ze względu na związki anglo-japońskie, koła odpowiedzialne Londynu zajmują w tej kwestji stanowisko pełne rezerwy, a wobec niewyjaśnionej sytuacji w Azji Wschodniej, brytyjska konferencja państwowa, która miała unormować przyszłość wysp na morzu południowym i ich rozdział, została odłożona. Koła bowiem odpowiedzialne w polityce nie chcą dać powodu Japonji do żadnych nieporozumień.

Tokijska prasa potwierdza, jak zdaje się z inspiracji ministerjum spraw zagranicznych, wiadomość o złożeniu przez posła japońskiego Sato dnia 6 lutego w Waszyngtonie oficjalnego oświadczenia, że Japonja w razie wybuchu wojny amerykańsko-niemieckiej zachowa przychylną postawę. Jak pisze organ jednego z najwybitniejszych mężów stanu Japonji «Sichinjon», Japonja za tę przychylną postawę każe sobie zapłacić ustępstwami w Azji Wschodniej ze strony Stanów Zjednoczonych.

Stany Zjednoczone a blokada.

Nowojorski korespondent «Matinu» jest upoważniony do zakomunikowania, że Wilson i jego ministrowie są zdania, iż wojna pomiędzy Niemcami a Stanami Zjednoczonymi wybuchnie w ciągu miesiąca.

Dnia 15 bm., to jest wczoraj, miał się odbyć w Waszyngtonie kongres zjednoczonych właścicieli okrętów z Ameryki Północnej, z nad Atlantycznego i Spokojnego oceanu, który zadecyduje o budowie dużej floty statków drewnianych o pojemności od 3000—3600 t.

Statki te będą służyły przeważnie dla dowozu artykułów żywnościowych

do portów tych kraj, których interesy będą zgodne z interesami Stanów Zjednoczonych w razie wojny.

Ze świata.

Ilu Niemców jest w Stanach Zjednoczonych.

Z powodu zerwania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Niemcami a Stanami Zjednoczonymi pojawiają się w prasie amerykańskiej dokładne cyfry odnośnie do ilości zamieszkujących w północnej Ameryce obywateli pochodzenia niemieckiego i Niemców wogóle. Wszystko co pod tym względem powiedziano i podano okazało się nie ściśle. Na podstawie oficjalnych cyfr amerykańskich sytuacja przedstawia się tak: Stany Zjednoczone dokonywują spis ludności co lat dzieśnięć. Ostatni spis ludności odbywał się w Stanach Zjednoczonych w 1910 roku, kiedy to stwierdzono, że ogólna ludność Stanów Zjednoczonych wynosi 93 miliony 402,151. Liczba Niemców według ostatniego obliczenia wynosiła 2,501,333.

Po Niemcach następują Austro-Węgrzy w liczbie 1,670,582, Rosjanie w liczbie 1,602,782, Irlandczycy w liczbie 1,352,251, Włosi w liczbie 1,325,125. Wielko - Brytańscy — 1,069,610, dalej Szwedzi i Norwegczycy. Ogólna liczba obcokrajowców wynosiła w 1910 r. 13,515,866.

Komunikacja z Salonikami.

Z Medjolana donoszą do Zürichu, że liczne krążowniki koalicyjne otrzymały polecenie zabezpieczenia komunikacji z Salonikami przed niebezpieczeństwem, grożącym ze strony nieprzyjacielskich łodzi podwodnych.

3) JAN OBST.

Wielkie przewroty dziejowe.

Jeżeli ustrój społeczny i polityczny, jeżeli wytwórczość narodu: rolnictwo, przemysł, handel zależne są w tak przeważnej mierze od położenia geograficznego, niemniej decydującym jest wpływ jego i w dziedzinie sztuki. Ze architektura danego kraju i narodu uwarunkowana jest całkowicie naturą klimatu i rodzajem budulca, jaki się znajduje na miejscu, rzecz to powszechnie znana. Niemniej widocznym jest też wpływ strefy na inne gałęzie sztuki: malarstwo, poezję, muzykę. Nie dziw: jasne słońce południa i mglista północ z jej zimowemi wieczorami, groźny majestat gór, bezkres morza i wesoły krajobraz pół «malowanych zbożem rozmaitem» zbyt potężne to czynniki, aby nie miały na swój odrębny ton nastroić wrażliwej duszy artysty.

Słusznie powiada Ed. Desmolinus w przedmowie do dzieła «Szlaki dziejowe a typy społeczne»: «Gdyby historia rodu ludzkiego poczęła się na globie jeszcze nie przekształconym, to jej ognia powtarzałyby się w ogólnym zarysie. Niewątpliwie istniałyby drugorzędne różnice, np. w objawach życia publicznego, w przełomach politycznych, którym zanadto wiele udzielały znaczenia, lecz jednakie drogi (t. j. jednakie warunki geograficzne) wydałyby te same typy społeczne i

napiętnowałyby je tym samym zasadniczym charakterem».

Z drugiej strony, uzupełniając zdanie powyższe, powiedzieć możemy: ponieważ różnaitość warunków geograficznych na kuli ziemskiej jest ogromna, odpowiada im niemniej wielka różnaitość kultur, które w swych prymitywnych formach są przeważnie niczem innym jeno rezultatem wzajemnego oddziaływania człowieka i ziemi, na której się urodził, walki tego człowieka z otaczającą przyrodą, tej walki o byt, która nietylko wzmacnia członki jego i hartuje muskły, lecz rozwija jednocześnie wynalazczość jego, podnosząc stopniowo na szczyty cywilizacji. Przytem zaznaczyć wypada, że najniższa nawet z pośród tych kultur nie jest tak ubogą, aby nie posiadała bodaj jednej cechy dodatniej, którą w odwiecznym dążeniu ku doskonaleniu się z korzyścią mogłyby przyswoić sobie pozostałe kultury, nie wyjmując najbardziej rozwiniętych. Podobnie najbardziej nawet jałowy grunt pustyni, posiada swe odrębne właściwości, które, im ejetnie wyzyskane, nieobliczalne korzyści przynieść mogą ludzkości.

Badając szereg kultur właściwych poszczególnym krajom i plemionom zamieszkującym glob nasz, mimowoli nasuwa się porównanie z orkiestrą, która tem bogatsza jest, im większą posiada liczbę instrumentów i w której każdy instrument, poczynając od najdoskonalszego, kończąc na najbardziej prymitywnym, ma swoje miejsce i spełnia swe zadanie, składając się

na całość przepiękną. Atoli każdemu jest wiadomem, że najliczniejsza bodaj orkiestra, byłaby tylko zbiorem poszczególnych krzykliwych instrumentów, gdyby nie pałeczka dyrygenta jako symbol siły wyższej i myśli twórczej, przewodniej, która je w jeden harmonijny zespół łączy.

Pisząc powyżej o kulturze, jako wyniku tych warunków geograficznych, w jakich człowiek żyje, nawet wtedy, gdy mówiliśmy o takim wykwicie wyższej kultury jak architektura, poezja, muzyka, słowem to, co obejmujemy wspólnem mianem sztuki i wiedzy, mieliśmy w pierwszym rzędzie jej stronę materialną na względzie. Z rozmysłem pominięliśmy narazie to, co każdej kulturze nadaje dopiero jej treść wewnętrzną, bez której byłaby naksztalt ciała — bez duszy, świątyni — bez Boga. Otóż wiadomem jest, że całkiem już niezależnie od jakichkolwiek warunków zewnętrznych, położenia, klimatu, gleby, wszystkim plemionom, narodom i szczepom, zamieszkującym kulę ziemską, nie wyjmując nawet tych, które stoją na najniższym szczeblu rozwoju, wspólna jest idea Bóstwa.

Już to, że wszystkie ludy, niemiające z sobą częstokroć nic wspólnego, najmniejszej styczności, wyrosłe w całkiem odmiennych warunkach, posiadają nietylko wspólną świadomość Istoty wyższej, lecz także często całkiem identyczne wierzenia religijne, służyć może dowodem niezbitym, o niezmiernym pochodzeniu tej wiary, która udzielić się musiała

w formie zewnętrznego natchnienia czy objawienia. Kwestja ta zbyt jednak wyrasta poza ramy niniejszej pracy, abyśmy jej tu więcej miejsca poświęcić mogli.

Zaznaczyć natomiast musimy, że i w tym wypadku sprawa położenia geograficznego wcale nie jest obojętną, gdyż przeciwnie wywierała ona i wywiera na rozwój i ukształtowanie się tych wierzeń wpływ częstokroć decydujący. Tak więc widzimy, że u narodów żyjących w warunkach niekorzystnych i wiara ich jak gdyby skarlłowaciała, wrosła w ziemię, zlała się w jedno z otaczającą je przyrodą i objawia się w kulcie drzew, węzów i t. p. W strefach jeszcze bardziej upośledzonych, gdzie nietylko rolnictwo lecz i pasterski tryb życia wykluczony jest przez warunki miejscowe, gdzie myślistwo jest jedynym środkiem utrzymania człowieka, stojącego na najniższym szczeblu rozwoju, wiara tych ludów uległa wprost zwyrodnieniu, przyjmując często formy wstrętne kanibalizmu. Z drugiej strony okoliczność, że najwyższa prawda, jaką posiadamy w wierze Chrystusowej, rozpowszechniła się ani w kierunku pustyni arabskiej, ani stepów Azji, lecz objęła przede wszystkim nasz ląd, w znacznej mierze przypisać należy tak pierwszorzędną drogę komunikacyjnej, jaką od najdawniejszych czasów było morze Śródziemne.

(D. c. n.)

Ostram

Życie petersburskie.

«Dziennik Polski» na podstawie pism rosyjskich zamieszcza następujący obrazek z życia petersburskiego: W oknie wystawowym jednego z pierwszorzędných handlowców futer widnia publiczność, przechadzająca się po Newskim Prospekcie, sobolowe boa w cenie 20 tys. rubli. Boa zdobyło wystawę zaledwie kilka godzin, tak prędko znalazł się «szczęśliwy» nabywca. «Czyż potrzeba silniejszego dowodu—pisał z tego powodu «Dzień»—że Petersburg pragnie uporać się z luksusem i rozrzutnością? Tak drogie rzeczy należy usuwać jaknajprędzej z przed oczu publiczności i sprzedawać natychmiast».

Obraz handlującego Petersburga nie wiele zmienił się podczas wojny. W sklepach można dostać wszystkiego. Zmieniły się tylko ceny. «Izwoszczyk» żąda za półgodzinną jazdę trzy ruble. Kupiec spogląda na gościa, nabywającego towar, jak na wroga. Do diabła! — wszakże ten gość odbiera kapoowi możność sprzedania tego samego towaru za miesiąc po cenie podwójnej, zwłaszcza teraz, gdy zakasany został przywóz zbytkownych przedmiotów do Rosji.

Ale kupcy pospiesznie zaopatrzyli się w zapasy. Niedawno przysłał Londyn do Petersburga 100 tys. tuzinów kamazów lakierowanych. Ale publicaność chce mieć zapasy i mieszkaniowiec Petersburga kupuje od razu 12 par kamazów, płacąc 800—1.000 rubli. Z tego samego powodu kupują panie po 10 flakonów perfum paryskich i londyńskich. Taka pani może obejść się ostatecznie bez chleba, co więcej nawet, bez szampa, ale bez perfum—nigdy.

Nie zmieniło się również życie nocne. Tylko obowiązuje teraz coś w rodzaju czasu letniego. Dawniej jechano o godzinie 12 do Aquarium, lub innego teatrzyku, obecnie o godzinie 9. Oto cała różnica. Ale jakże z alkoholem? Przecież to zabroniony napój. Tak—prawda. Ale od czego pomyśl? Alkohol przybrał nowe szaty, a wszak szaty są dzisiaj drogie. Więc butelka Bordeaux kosztuje 20 rubli, za główkę srebrną płacisz 30 rubli, a za Hennessy'ego trzy gwiazdki z Cognacu nawet 80 rubli. Za kieliszek dawnej «monopolki» płacą ludzie chętnie 3 ruble.

Dostasz ją w butelce «narza-

nu», kaukaskiej wody mineralnej. Pewien rewizor, wysoki urzędnik skarbu, wziął do ręki taką butelkę i podsunąwszy ją restauratorowi pod nos zapytał:

— Czem to pachnie?

— Trzema tysiącami—odparł do wciwny restaurator.

Lokal został zamknięty na trzy dni. Narzan odchodzi w nim dalej, a rewizor należy do stałych gości.

Olbrzymie zyski dostawców sprawiły, że w Petersburgu pieniądź ma równie małą wartość, jak w Monte Carlo. Przykłady roją się.

Pewien lekarz, profesor akademii medycznej wojskowej, został wezwany do pani Aksakowowej, która spodziewała się rozwiązania. Nowy członek rodziny przybył na świat, a lekarz zażądał honorarium w kwocie 500 rubli. Pani Aksakowowa posłała mu 350 rubli, a lekarz udał się na drogę sądową, czując się pokrzywdzonym. Dzisiaj 350 rubli to nic. Sędzia wydał następujący wyrok: Za 15 wizyt po 30 kopiejek za wizytę, jak przepisuje ustawa, należy się 4 ruble 50 kopiejek, za pomoc przy rozwiązaniu 1 rubel 50 kopiejek—razem 6 rubli. Profesor przyjął 350 rubli. — To «nic» ma jednak pewną wartość.

Finansiści są górą. Sypią się dywidendy o niebywałej wysokości. Coprawda, czasami ktoś się potknie. Dyrektor banku rosyjsko-francuskiego powędrował do aresztu, gdyż bank uprawiał lichwę żywnościową na wielką skalę.

Niejaki p. Manus, który przed 10 laty przebywał dużo w przedpokojach banków, posiada dzisiaj 8 milionów rubli majątku. I ten powędrował do aresztu z powodu oszustw kolejowych. Uwięzienie jego wywołało w Petersburgu głębokie wrażenie, jak zaznacza «Russkoje Słowo».

Brak pomieszkań przybrał rozmiary katastrofy. Ludność Petersburga powiększa się, a rozszerzenie miasta, otoczonego bagnami, jest prawie niemożliwe. Pożalowania godnymi są ministrowie, którzy tak często tracą teki i mieszkania urzędowe. Porzucili swoje prywatne mieszkania, sądząc, że będą długo ministrami, i nagle zostają... na bruku. Przewornym okazał się były prezydent gabinetu Kokowcew. Zostawszy ministrem skarbu, Kokowcew swoje prywatne mieszkanie odstąpił przyjacielowi za połowę czynszu, ale pod warun-

kiem, że może to pomieszkowanie objąć każdej chwili ponownie w posiadanie. Kokowcew był przez dziesięć lat ministrem, poczym powrócił do swojego zarezerwowanego pomieszkania.

Rząd zabronił podwyższania czynszów mieszkaniowych. Ale na wszystko jest sposób, może więc i wilk być syty i owca cała. Oto właściciel domu płaci lokatorowi nieraz kwotę, równającą się całorocznemu czynszowi, a nawet więcej, byle lokator dobrowolnie się wyprowadził. Oczywiście nowy lokator opłaca wszystko z nawiązką. Kłopoty mieszkaniowe zwiększyły się także skutkiem umieszczenia szpitali w licznych hotelach.

Wszystko ma ceny wysokie. Pierwszy portret Rasputina, malowany przed sześciu czy siedmiu laty przez Rajewskiego, rzecz mierna, został kupiony za 13,000 rubli. Rajewski opowiadał, że Rasputin przychodził do pozowania zawsze w towarzystwie kilku pań z arystokracji. Gdy przyszedł sam, to wkrótce zjawiały się jego wielbiciele, niosąc olbrzymie ilości słodyczy.

Wynurzenia działacza rosyjskiego o katolicyzmie na Litwie.

Jako uzupełnienie streszczonej w «Dzienniku Wileńskim» broszury p. Miłowidowa o charakterze Wilna zasługuje na uwagę, co ten urzędowy historyk rosyjski i lokalny działacz polityczny, ewakuowany obecnie do Rosji, pisze o Kościele katolickim na Litwie t. j. na terytorjum, gdzie jeszcze przed powstaniem unji religijnej ścierały się od wieków wpływy dwóch Kościołów: Zachodniego i Wschodniego, wychodzące z dwóch odrębnych i rywalizujących pomiędzy sobą ognisk państwowych.

W broszurce «Podstawy historyczne łańcisko-polskiej polityki w kraju Północno Zachodnim» (Wilno 1901 wydanie wileńskie. «Światoduchowski» bractwa prawosławnego) tak pisze p. Miłowidow, uznawany przez władze rosyjskie za rzeczoznawcę w stosunkach historycznych naszego kraju:

«Specjalnym badaczom przeszłości Kraju Północno-Zachodniego (tak działacze rosyjscy stale nazywają Litwę historyczną) i przypadek kowym spostrzegaczom jego życia współczesnego jest wiadomem, jaką wielką w nim siłę stanowi i dotychczas rzymski katolicyzm. Przedstawi-

ając czasem tylko ukrytą ruchomą sprężynę złożonego mechanizmu społecznego katolicyzm wywierał i nie przestaje wywierać wpływ swój nie tylko na stronę duchową życia kraju, ale i na polityczną, nawet więcej powiemy: nigdzie zdaje się polityka nie była tak ściśle, organicznie związana z religją, jak w kraju Północno-Zachodnim, gdzie «prawosławny» i «katolik» są to terminy nie tylko religijne, ale i narodowe i polityczne, zaś pojęcia ruski i prawosławny, rzymski katolik i polak są synonimami.

Takie bliskie zlanie się tych pojęć jest produktem wewnętrznego ich pokrewieństwa i specjalnych warunków historycznych, które nadały za barwienie polityczne polskiemu katolicyzmowi i doprowadziły do tego, że tam dotychczas tryumf i klęska katolicyzmu wiąże się z tryumfem i klęską polskich idei».

Tyle p. Miłowidow. Bez komentarzy i polemiki notujemy tu opinię przedstawiciela sfer miarodajnych rosyjskich o katolicyzmie i polinizmie w tym kraju. **Wo. St.**

ROZMAITOŚCI.

Przygody delegacji włoskiej w Petersburgu.

«Frankfurter Ztg.» przytacza jako przedruk z dziennika «Russkija Wiedomosti» następujący charakterystyczny epizod:

Posel włoski w Petersburgu, margrabia Carlotti, był bardzo niemile dotknięty milczeniem prasy stołecznej o pobytku włoskiej delegacji handlowej. Gdy go poinformowano o istocie sprawy — powołaniem się na białe plamy w dziennikach—zdumienie jego z powodu tych «niezależnych od redakcji okoliczności» nie miało granic. Nawet, gdy się następnie wyjaśniło «nieporozumienie» i dzienniki przyniosły odnośne informacje, mieli posel włoski i nasi goście dość podstaw, ażeby ze zdumienia nie wychodzić.

Gdy na obrady delegacji włoskiej z elektrotechnicznym oddziałem centralnego komitetu przemysłu wojennego zjawia się policja, był podziw bratnio-ajlansowy Włochów wobec tych «środków utrzymania porządku» w wysokim napięciu. Dziadziniec domu, w którym zeszli się wspólnie na obrady z delegacją sprzymierzonego i zaprzyjaźnionego państwa kierownicy rosyjskiego przemysłu wojennego, był przepełniony policją konną i do jednego z rosyjskich przedstawicieli zwrócił się szorstko komisarz policji z żądaniem okazania mu pozwolenia na zebranie. Dopiero interwencja prezydenta Dumy i wstawienie gościa minister spraw zagranicznych umożliwiło gościom włoskim rozpocząć obrady fachowe.

«Wszystko — konkludują «Russkija Wiedomosti»—było w pełnem znaczeniu tego słowa skandalem europejskim».

Kino-teatr „ARTYSTYCZNY“

Ś-to Jerska 22.

Dziś! Nowy, sensacyjny program!
PRZEJAZDZKA PO NILU, piękne widoki. | **TAJEMNICA HOTELU „EXCELSIOR“** czyli WALKA SZERLOKA HOLMESA Z FANTOMASEM, bardzo ciekawy krymin. dram. w 4-eh cz. I. Ucieczka z więzienia; II. Tajemnica hotelu «Excelsior». III. Szerlok Holmes na tropie; IV. Walka i śmierć Fantomasa. | Dokuozliwi lokatorzy, wes. kom. **Napisy na obrazach polsko-niemieckie.** Podczas seansów przygrywa słynny, salonowy kwartet p. Czarskiego. **Początek o godz. 4-tej.** **W sobotę i niedzielę od godz. 1 do 4 ceny miejsc od 25 fen.**

Hurtownie i na funty:

Syrop, Powidła,
Miód, Cukierki,
Cukier, Sacharyna
Kapusta, Sadło,
Masło, Cebula,
Krupy, Mąka,
Swiece.

Sklep miejski, Wileńska 15.

Wielka wyprzedaż ciepłego ubrania
w nowym magazynie Tow. «Pośrednictwa Pracy»,
ul. Niemiecka 21 (2 piętro, wejście z frontu).
Są do sprzedania: damskie suknie, bluzki, szlafroki i matinki, dziecięce sukienki, fartuszki, bielizna damska i dziecięca, gorsety, paski, staniki najnowszych fasonów oraz wielki wybór różnych robót ręcznych.
CENY NIZKIE, NAZNACZONE PRZEZ ZARZĄD TOWARZYSTWA.

DRZEWO OPALOWE,
BRZOWE, SUCHE poleca
kantor sprzedaży torfu
J. Śliwińskiego, Ś-to Jańska 19.

BUTY

NA DREWNIANYCH PODESZWACH,
KAFTANIKI, TOREBKI

są do sprzedania po cenach bardzo niskich w Domu Pracy Polsk. T-wa Pomocy Ofiarom Wojny, w Konwiktach przy ul. Ś-to Michalskiej.

Ryby solone 1 m. 80 fen.

WŁOSZCZYZNĘ susz. 1 m. 50 f.
BULJON w kostk. po 6 fen.
MARMOLADĘ w słoikach 1 m. 60 f.
MASŁO, JAJA, KAWIOR,
KAWY różne, KONSERWY,
HERBATE rosyjską prasow.

poleca
„Fortuna“ Wileńska 20.

W niedzielę magazyn otwar. tylko 8-9 r

Drzewo budulcowe,

deski, ciosane kłody i okrągłaki
oraz drwa opałowe kupując w każdej ilości wagonami.

Zgłoszenia pod adresem:
J. SCHMIDT,
Königsberg Pr., Kaiserstr. 46-a.

ZNAKOMITE SWOJE WYROBY:

NOBLESSE

EXTRA NOBLESSE

NARD

poleca FABRYKA PAPIEROSÓW „PATRIA“ TOW. AKC. W POZNANIU.

SECHSTE KRIEGSANLEIHE.

5% Deutsche Kriegsanleihe.

4 1/2 % Deutsche Reichsschatzanweisungen, auslosbar mit 110% bis 120%.

Zur Bestreitung der durch den Krieg erwachsenen Ausgaben werden weitere 5% Schuldverschreibungen des Reichs und 4 1/2 % Reichsschatzanweisungen hiermit zur öffentlichen Zeichnung aufgelegt.

Das Reich darf die Schuldverschreibungen frühestens zum 1. Oktober 1924 kündigen und kann daher auch ihren Zinsfuß vorher nicht herabsetzen. Sollte das Reich nach diesem Zeitpunkt eine Ermässigung der Zinsfußes beabsichtigen, so muss es die Schuldverschreibungen kündigen und den Inhabern die Rückzahlung zum vollen Nennwert anbieten. Das gleiche gilt auch hinsichtlich der früheren Anleihen. Die Inhaber können über die Schuldverschreibungen und Schatzanweisungen wie über jedes andere Wertpapier jederzeit (durch Verkauf, Verpfändung usw.) verfügen.

Die Bestimmungen über die Schuldverschreibungen finden auf die Schuldbuchforderungen entsprechende Anwendung.

BEDINGUNGEN.

1. Annahmestellen.

Zeichnungsstelle ist die Reichsbank. Zeichnungen werden

von Donnerstag, den 15. März, bis Montag, den 16. April 1917, mittags 1 Uhr

bei dem Kontor der Reichshauptbank für Wertpapiere in Berlin (Postscheckkonto Berlin Nr. 99) und bei allen Zweiganstalten der Reichsbank mit Kasseneinrichtung entgegengenommen. Die Zeichnungen können auch durch Vermittlung der Königlichen Seehandlung (Preussischen Staatsbank), der Preussischen Central Genossenschaftskasse in Berlin, der Königlichen Hauptbank in Nürnberg und ihrer Zweiganstalten, sowie sämtlicher Banken, Bankiers und ihrer Filialen, sämtlicher öffentlichen Sparkassen und ihrer Verbände, jeder Lebensversicherungsgesellschaft, jeder Kreditgenossenschaft und jeder Postanstalt erfolgen. Wegen der Postzeichnungen siehe Ziffer 7.

Zeichnungsscheine sind bei allen vorgenannten Stellen zu haben. Die Zeichnungen können aber auch ohne Verwendung von Zeichnungsscheinen brieflich erfolgen.

2. Einteilung. Zinslauf.

Die Schuldverschreibungen sind in Stücken zu 20000, 10000, 5000, 2000, 1000, 500, 200 und 100 Mark mit Zinsscheinen, zahlbar am 2. Januar und 1. Juli jedes Jahres, ausgefertigt. Der Zinslauf beginnt am 1. Juli 1917, der erste Zinsschein ist am 2. Januar 1918 fällig.

Die Schatzanweisungen sind in Gruppen eingeteilt und in Stücken zu 20000, 10000, 5000, 2000 und 1000 Mark mit dem gleichen Zinslauf und den gleichen Zinsterminen wie die Schuldverschreibungen ausgefertigt. Welcher Gruppe die einzelne Schatzanweisung angehört, ist aus ihrem Text ersichtlich.

3. Einlösung der Schatzanweisungen.

Die Schatzanweisungen werden zur Einlösung in Gruppen im Januar und Juli jedes Jahres, erstmals im Januar 1918, ausgelost und an dem auf die Auslosung folgenden 1. Juli oder 2. Januar mit 110 Mark für je 100 Mark Nennwert zurückgezahlt. Es werden jeweils so viele Gruppen ausgelost, als dies dem planmässig zu tilgenden Beträge von Schatzanweisungen entspricht.

Die nicht ausgelosten Schatzanweisungen sind seitens des Reichs bis zum 1. Juli 1927 unkündbar. Frühestens auf diesen Zeitpunkt ist das Reich berechtigt, sie zur Rückzahlung

zum Nennwert zu kündigen, jedoch dürfen die Inhaber alsdann statt der Barrückzahlung 4% ige, bei der fernerer Auslosung mit 115 Mark für je 100 Mark Nennwert rückzahlbare, im übrigen den gleichen Tilgungsbedingungen unterliegende Schatzanweisungen fördern. Frühestens 10 Jahre nach der ersten Kündigung ist das Reich wieder berechtigt, die dann noch unverlosten Schatzanweisungen zur Rückzahlung zum Nennwert zu kündigen, jedoch dürfen alsdann die Inhaber statt der Barzahlung 3 1/2 % ige mit 120 Mark für je 100 Mark Nennwert rückzahlbare, im übrigen den gleichen Tilgungsbedingungen unterliegende Schatzanweisungen fördern. Eine weitere Kündigung ist nicht zulässig. Die Kündigungen müssen spätestens sechs Monate vor der Rückzahlung und dürfen nur auf einen Zinstermin erfolgen.

Für die Verzinsung der Schatzanweisungen und ihre Tilgung durch Auslosung werden jährlich 5% vom Nennwert ihres ursprünglichen Betrages aufgewendet. Die ersparten Zinsen von den ausgelosten Schatzanweisungen werden zur Einlösung mitverwendet. Die auf Grund der Kündigungen vom Reich zum Nennwert zurückgezählten Schatzanweisungen nehmen für Rechnung des Reichs weiterhin an der Verzinsung und Auslosung teil.

Am 1. Juli 1917 werden die bis dahin etwa nicht ausgelosten Schatzanweisungen mit dem alsdann für die Rückzahlung der ausgelosten Schatzanweisungen massgebenden Beträge (110%, 115% oder 120%) zurückgezahlt.

4. Zeichnungspreis.

Der Zeichnungspreis beträgt: für die 5% Reichsanleihe, wenn Stücke verlangt werden . . . . . 98—Mk, für die 5% Reichsanleihe, wenn Entragung in das Reichsschuldbuch mit Sperre bis zum 15 April beantragt wird . . . . . 97,80Mk, für die 4 1/2 % Reichsschatzanweisungen . 98—Mk, für je 100 Mark Nennwert unter Verrechnung der üblichen Stückzinsen.

5. Zuteilung. Stückelung.

Die Zuteilung findet zunächst bald nach dem Zeichnungsschluss statt. Die bis zur Zuteilung schon bezahlten Beträge gelten als voll zuteilt. Im übrigen entscheidet die Zeichnungsstelle über die Höhe der Zuteilung. Besondere Wünsche wegen der Stückelung sind in dem dafür vorgesehenen Raum auf der Vorderseite des Zeichnungsscheines anzugeben.

Werden derartige Wünsche nicht zu Ausdruck gebracht, so wird die Stückelung von den Vermittlungsstellen nach ihrem Ermessen vorgenommen. Späteren Anträgen auf Abänderung der Stückelung kann nicht statt gegeben werden*).

Zu allen Schatzanweisungen sowohl wie zu den Stücken der Reichsanleihe von 1000 Mark und mehr werden auf Antrag vom Reichsbank-Direktorium ausgestellte Zwischenscheine ausgegeben, über deren Umtausch in endgültige Stücke das Erforderliche später öffentlich bekanntgemacht wird. Die Stücke unter 1000 Mark, zu denen Zwischenscheine nicht vorgesehen sind, werden mit möglichster Beschleunigung fertiggestellt und voraussichtlich im September d. J. ausgegeben werden.

6. Einzahlungen.

Die Zeichner können die gezeichneten Beträge von 31. März d. J. an voll bezahlen. Die Verzinsung etwa schon vor diesem Tage bezahlter Beträge erfolgt gleichfalls erst vom 31. März ab.

Die Zeichner sind verpflichtet:

30%	des zugeteil. Betr. spätestens am 27 April d. J.
20%	« « « « 24. Mai «
25%	« « « « 21. Juni «
25%	« « « « 18. Juli «

zu bezahlen. Frühere Teilzahlungen sind zulässig, jedoch nur in runden durch 100 teilbaren Beträgen des Nennwerts. Auch auf die kleinen Zeichnungen sind Teilzahlungen jederzeit, indes nur in runden durch 100 teilbaren Beträgen des Nennwerts gestattet; doch braucht die Zahlung erst geleistet zu werden, wenn die Summe der fällig gewordenen Teilbeträge wenigstens 100 Mark ergibt.

Die Zahlung hat bei derselben Stelle zu erfolgen, bei der die Zeichnung angemeldet worden ist.

De im Laufe befindlichen unverzinslichen Schatzscheine des Reiches werden—unter Abzug von 5% Diskont vom Zahlungstage, frühestens aber vom 31 März ab, bis zum Tage ihrer Fälligkeit—in Zahlung genommen.

7. Postzeichnungen.

Die Postanstalten nehmen nur Zeichnungen auf die 5% Reichsanleihe entgegen. Auf diese Zeichnungen kann die Vollzahlung am 31. März, sie muss aber spätestens am 27. April geleistet werden. Auf bis zum 31. März geleistete Vollzahlungen werden Zinsen für 90 Tage, auf alle anderen Vollzahlungen bis zum 27. April, auch wenn sie vor diesem Tage geleistet werden, Zinsen für 63 Tage vergütet.

8. Umtausch.

Den Zeichnern neuer 4 1/2 % Schatzanweisungen ist es gestattet, daneben

Schuldverschreibungen und Schatzanweisungen der früheren Kriegsanleihen in neue 4 1/2 % Schatzanweisungen umzutauschen, jedoch kann jeder Zeichner höchstens doppelt so viel alte Anleihen (nach dem Nennwert) zum Umtausch anmelden, wie er neue Schatzanweisungen gezeichnet hat. Die Umtauschträge sind innerhalb der Zeichnungsfrist bei derjenigen Zeichnungs- oder Vermittlungsstelle, bei der die Schatzanweisungen gezeichnet worden sind, zu stellen.

Die alten Stücke sind bis zum 24. Mai 1917 bei der genannten Stelle einzureichen. Die Erreicher der Umtauschstücke erhalten zunächst Zwischenscheine zu den neuen Schatzanweisungen.

Die 5% Schuldverschreibungen allervorangegangenen Kriegsanleihen werden ohne Aufgeld gegen die neuen Schatzanweisungen umgetauscht. Die Einlieferer von 5% Schatzanweisungen der ersten Kriegsanleihe erhalten eine Vergütung von 1,50 Mark, die Einlieferer von 5% Schatzanweisungen der zweiten Kriegsanleihe eine Vergütung von 0,50 Mark für je 100 Mark Nennwert. Die Einlieferer von 4 1/2 % Schatzanweisungen der vierten und fünften Kriegsanleihe haben 3 Mark für je 100 Mark Nennwert zuzuzahlen.

Die mit Januar/Juli-Zinsen ausgestatteten Stücke mit Zinsscheinen, die am 2. Januar 1918 fällig sind, die mit April/Oktobers Zinsen ausgestatteten Stücke mit Zinsscheinen, die am 1. Oktober 1917 fällig sind, einzureichen. Der Umtausch erfolgt mit Wirkung vom 1. Juli 1917, so dass die Einlieferer von April/Oktobers Stücken auf ihre alten Anleihen Stückzinsen für 1/4 Jahr vergütet erhalten.

Sollen Schuldbuchforderungen zum Umtausch verwendet werden, so ist zuvor ein Antrag auf Ausreichung von Schuldverschreibungen an die Reichsschuldenverwaltung (Berlin SW 68, Oranienstrasse 94/94) zu richten. Der Antrag muss einen auf den Umtausch hinweisenden Vermerk enthalten und spätestens bis zum 20. April d. J. bei der Reichsschuldenverwaltung eingegeben. Daraufhin werden Schuldverschreibungen, die nur für den Umtausch in Reichsschatzanweisungen geeignet sind, ohne Zinsscheinebogen ausgereicht. Für die Ausreichung werden Gebühren nicht erhoben. Eine Zeichnungssperre steht dem Umtausch nicht entgegen. Die Schuldverschreibungen sind bis zum 24. Mai 1917 bei den in Absatz 1 genannten Zeichnungs- oder Vermittlungsstellen einzureichen.

* Die zugeteilten Stücke sämtlicher Kriegsanleihen werden auf Antrag der Zeichner von dem Kontor der Reichshauptbank für Wertpapiere in Berlin nach Massgabe seiner für die Niederlegung geltenden Bedingungen bis zum 1. Oktober 1919 vollständig kostenfrei aufbewahrt und verwaltet. Eine Sperre wird durch diese Niederlegung nicht befreit; der Zeichner kann sein Depot jederzeit—auch vor Ablauf dieser Frist—zurücknehmen. Die von dem Kontor für Wertpapiere ausgefertigten Depotscheine werden von den Darlehenskassen wie die Wertpapiere selbst beliehen.

Berlin, im März 1917.

Reichsbank-Direktorium.
Havenstein. v. Grimm.

SZÓSTA POŻYCZKA WOJENNA.

5% Pożyczka Rzeszy niemieckiej.

4½% Asygnacje skarbowe Rzeszy niemieckiej, podlegające wylosowaniu po 110% do 120%.

W celu opędzenia wydatków, wzrastających wskutek wojny, niniejszym zostają wydane do publicznych zamawiań nowe 5 Obligacje Rzeszy i 4 Asygnacje skarbowe Rzeszy.

Państwo może wypowiedzieć Obligacje najwcześniej dn. 1 października 1924 r. i dlatego aż do tego czasu nie może zniżyć ich stopy procentowej. Jeśli Państwo zechce po tym terminie zniżyć stopę procentową, to musi Obligacje wypowiedzieć i zaproponować posiadaczom wypłatę według całkowitej wartości [nominalnej]. To samo obowiązuje i w stosunku do poprzednich pożyczek. Właściciele mogą w każdym czasie rozporządzać Obligacjami i Asygnacjami, jak każdym innym papierem wartościowym (przez sprzedaż, zastawienie itd.). Przepisy, dotyczące Obligacji, znajdują odpowiednie zastosowanie i w stosunku do pretensji, zapisanych w księgach dłużniczych.

WARUNKI:

1. Miejsce zamawiań.

Miejscem zamawiań jest Bank Rzeszy. Zamówienia będą przyjmowane

od czwartku 15-go marca do poniedziałku 16-go kwietnia 1917 roku do godziny 1-ej w południe

w biurze głównego Banku Rzeszy dla papierów wartościowych w Berlinie (Postschekkonto, Berlin № 99), jako też we wszystkich filjalnych zakładach Banku Rzeszy z urządzeniem kasowym. Zamówienia także można uskuteczniać za pośrednictwem Królewskiego Handlu morskowego (Seehandlung) (pruski Bank państwowy) i pruskiej centralnej Kasy spółkowej (Central-Genossenschaftskasse) w Berlinie, Królewskiego Banku Głównego w Norymberdze i jego zakładach filjalnych, jako też wszystkich Banków, Bankierów i ich filji, wszystkich publicznych Kas oszczędności i ich Związków, Każdego Zabezpieczenia na życie, Każdego biura pocztowego. W sprawie zamówień patrz cyfrę 7.

Formularze do zamówienia pożyczki otrzymać można we wszystkich wymienionych wyżej instytucjach. Za mówienia można jednak dokonać listownie bez użycia formularzy do podpisu.

2. Podział—oprocentowanie.

Obligacje są sporządzone w sztukach po: 20,000, 10,000, 5,000, 2,000, 1,000, 500, 200 i 100 marek z kuponami, płatnymi 2 stycznia i 1 lipca każdego roku. Płatność procentów zaczyna się 1 lipca 1917 roku; pierwszy kupon płatny jest 2 stycznia 1918 roku.

Asygnacje skarbowe są na serje podzielone i wykonane również w sztukach po 20,000, 10,000, 5,000, 2,000, 1,000 marek, z takim samym biegiem płatności procentów i temi samymi terminami płatniczymi, co i Obligacje. Do jakiej serji należy poszczególne Asygnacje widać z jej tekstu.

3. Umorzenie Asygnacji Skarbowych.

Asygnacje skarbowe będą wylosowane serjami w styczniu i lipcu każdego roku, po raz pierwszy w styczniu 1918 r. i w następującym po losowaniu dn. 1-go lipca, lub 2-go stycznia będzie za nie płacone 110 marek za 100 marek wartości nominalnej. Każdorazowo losowane będzie

tylko serji, ile potrzeba będzie ze względu na planowy obieg Asygnacji.

Niewylosowane Asygnacje nie mogą być wypowiedziane przez Państwo aż do dn. 1 lipca 1927 r. Przed tym terminem Państwo ma prawo wypowiedzieć je, pod warunkiem zapłacenia ceny nominalnej; jednak posiadacze mogą wtedy żądać zamiast gotówki 4% Asygnacji skarbowych, podlegających wylosowaniu w terminie późniejszym, w cenie po 115 m. za 100 marek wartości nominalnej, i pozatem podlegających tym samym przepisom umorzenia.

Najwcześniej po latach 10 od pierwszego wypowiedzenia Państwo ma znowu prawo wypowiedzieć po cenie nominalnej niewylosowane jeszcze Asygnacje Skarbowe, jednakże posiadacze ich zamiast gotówki żądać mogą 3½% Asygnacji Skarbowych, podlegających tym samym przepisom umorzenia w cenie po 120 marek za 100 marek nominalnych. Dalsze wypowiedzenie jest niedopuszczalne. Wypowiedzenie musi nastąpić najpóźniej na 6 miesięcy przed wypłatą; dotyczyć może tylko jednego terminu procentowego.

Na oprocentowanie Asygnacji Skarbowych i ich umorzenie przez wylosowanie użyte będzie corocznie 5% od wartości nominalnej ich początkowej sumy. Zaoszczędzone z wylosowanych Asygnacji procenty użyte będą na wykup.

Splacone po cenie nominalnej na mocy wypowiedzenia przez Państwo Asygnacje Skarbowe biorą udział w oprocentowaniu i wylosowaniu na rachunek Państwa.

W dniu 1 lipca 1917 r. Asygnacje Skarbowe, aż do tego terminu nie wylosowane, będą splacone w sumie miarodajnej aż do tego czasu dla spłaty wylosowanych Asygnacji (110%, 115% lub 120%).

4. Cena zamówień

Cena przy zamówieniu wynosi: 5% Pożyczkę Rzeszy, jeżeli się papierów żąda, 98 marek.

5% Pożyczkę Rzeszy, jeżeli się żąda wciągnięcia w księgę długów Rzeszy, z ograniczeniem (Sperr) aż do 15 kwietnia 1918 r. 97 80 marek.

4½% Asygnacje Skarbowe—98 marek za 100 marek wartości nominalnej z obliczeniem zwykłych procentów.

5. Przydzielenie—rozłożenie

Przydzielenie nastąpi o ile możliwe zaraz po zamówieniu. Sumy wpłacone przed przydzieleniem uważa się za przydzielone. O wysokości przydzielonej sumy rozstrzyga miejsce

zamówień. Szczególne życzenia co do wysokości pojedynczych papierów muszą być w miejscu na to przeznaczonym na przedniej stronie formularza do zamówień spisane. W razie braku szczególnych życzeń, rozporządza rodzajem pojedynczych papierów miejsce pośredniczenia na własną rękę. Późniejsze wnioski o zmianę przydzielonych papierów nie mogą być uwzględnione*).

Na żądanie zarząd Banku Rzeszy wydawać będzie na wszystkie asygnacje skarbowe, oraz na akcje Pożyczki Rzeszy w wysokości 1000 marek kwity tymczasowe, o których wymianie na papiery ostateczne później będzie ogłoszone publicznie. Akcje poniżej 1000 m., na które kwity tymczasowe wydawane nie będą, będą wygotowane z możliwym pośpiechem i prawdopodobnie gotowe będą już we wrześniu b. r.

6. Wpłacanie.

Zamawiacze mogą im przydzielone sumy od dn. 31 marca b. r. wpłacać całkowicie. Oprocentowanie sum już przed tym dniem zapłaconych zaczyna się jednak tak samo dopiero od 31 marca.

Są oni jednak zobowiązani do zapłacenia:

30% im przydzielonej sumy najpóźniej w dn. 27 kwietnia b. r.

20% im przydzielonej sumy najpóźniej w dn. 24 maja b. r.

25% im przydzielonej sumy najpóźniej w dn. 21 czerwca b. r.

25% im przydzielonej sumy najpóźniej w dn. 18 lipca b. r.

Wcześniejsze wpłaty częściowe są dozwolone, jednakowoż tylko w okrągłych przez 100 dzielić się dających sumach wartości nominalnej. Także dla mniejszych zamówień częściowe wpłaty są każdego czasu dozwolone, jednakże tylko w okrągłych przez 100 dzielić się dających sumach; zapłata nastąpić może jednak tylko wtedy, jeżeli suma częściowych wpłat, która wniesiona być musi, co najmniej 100 marek wynosi.

Zapłata musi w tem samym miejscu nastąpić, gdzie zamówienie uskutecznione zostało.

W obiegu będące bezprocentowe Asygnacje skarbowe Rzeszy będą—po odliczeniu 5% dyskonto od dnia wpłaty począwszy, najwcześniej jednak od 30 września 1917 r. aż do dnia ich płatności, w zapłacie przyjmowane.

7. Zamawianie na pocztę.

Urzędy pocztowe przyjmują zamówienia tylko na 5% Pożyczkę Rzeszy. Wpłaty na te zamówienia mogą być całkowicie zapłacone d. 31 marca najpóźniej jednak 27 kwietnia. Za wpłacenia do dn. 31 marca poli-

czone będą procenty za 90 dni, za wszystkie późniejsze wpłacenia do d. 27 kwietnia, choćby były przed tym dniem wpłacone, tylko za dni 63.

8. Zamiana.

Zamawiaczom nowych 4½% Asygnacji skarbowych wolno zamieniać Obligacje i Asygnacje skarbowe poprzednich pożyczek wojennych na nowe 4½% Asygnacje skarbowe, jednak każdy zamawiacz może zaproponować do wymiany tylko 2 razy taką ilość dawnych pożyczek (według wartości nominalnej) jaką podpisuje on obecnie. Propozycje zamiany skierować należy w terminie podpisywania do tych urzędów podpisujących, lub pośredniczących, gdzie zostały zamówione Asygnacje skarbowe. Dawne papiery wręczyć należy wymienionym urzędom do d. 24 maja 1917 r. Osoby, wręczające papiery do wymiany, otrzymują kwity tymczasowe na nowe Asygnacje skarbowe 5% Obligacje wszystkich poprzednich pożyczek wojennych są wymieniane bez dopłaty na nowe Asygnacje skarbowe. Wręczający 5% Asygnacje skarbowe pierwszej pożyczki wojennej otrzymują dopłatę 1.50 marki, a wręczający Asygnacje drugiej pożyczki wojennej dopłatę 0.50 m. za każde 100 m wartości nominalnej. Wręczający 4½% Asygnacje skarbowe 4-tej i 5-tej pożyczki wojennej muszą dopłacić po 3 m. za 100 marek wartości nominalnej.

Papiery zaopatrzone w kupony styczeń—lipiec wręczać należy z kuponami, płatnymi w dn. 2 stycznia 1918 r., a z kuponami kwiecień—październik z kuponami, płatnymi 1-go października 1917 r. Zamiana odbywa się z dn. 1 lipca 1917 r., tak, iż wręczający papiery kwiecień—październik otrzymują ze swych dawnych pożyczek procent za ¼ roku.

Jeśli obligacja ma być zamieniona to podanie o wypłacenie za obligację kierować należy do zarządu skarbu Rzeszy (Berlin S. W. 68 Oranienstrasse 92, 94). Podanie zawierać musi wskazówki, dotyczące zamiany i być wręczone najpóźniej do 20 kwietnia b. r. Obligacje, przeznaczone dla wymiany na Asygnacje skarbowe winny być wręczone bez kuponów. Za zamianę zapłata pobierana nie będzie.

Zastrzeżenie podpisania nie stoi na przeszkodzie zamianie.

Obligacje wręczyć należy do dn. 24 maja 1917 r. w urzędach i miejscach pośrednictwa, wymienionych w punkcie 1.

* Przydzielone papiery będą na wniosek zamawiacza w biurze głównego Banku Rzeszy dla papierów wartościowych w Berlinie, aż do 1 października 1917 roku zupełnie bezpłatnie zachowane i zawiadowane. Ograniczenie (Sperr) z tym przechowaniem nie jest połączone. Zamawiacz może swoją własność każdego czasu—także przed upływem wyznaczonych terminów—odebrać. Przez biuro dla papierów wartościowych wydane kwity na złożone papiery (Depotscheine) zostaną, jak same papiery wartościowe przez kasy pożyczkowe, jako zastaw na pożyczki przyjmowane.